



Workshopoverzicht met omschrijving

1.	Psychofarmaca bij Ouderen: welke, waarom en hoe zo veilig mogelijk?	Ronde1/2
----	---	----------

Door **Martin Kat**, vrijgevestigd psychiater/psychotherapeut in Amsterdam en werkt als ouderenpsychiater in de Noordwest Ziekenhuisgroep in Alkmaar, afdeling Klinische Geriatrie.

>> [Kijk hier naar een recente TED-talk van Martin Kat over psychiatrie bij alzheimer](#)

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**, de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

Antidepressiva, antipsychotica, slaapmiddelen en 'rustgevers' worden nogal eens voorgeschreven bij ouderen met matig tot ernstige psychiatrische aandoeningen inclusief dementie. In de workshop komen het nut, de mogelijk optredende nadelige effecten en het belang van continuïteit en veiligheid bij het voorschrijven hiervan, op interactieve wijze aan de orde.

Door **Paul Vogelaar**, zelfstandig verpleegkundig expert palliatieve zorg en pijn, Lux Nova, palliatieve zorg & training.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**, de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

Rond pijnmedicatie doen de vreemdste verhalen de ronde. Je reikt vaak pijnmedicatie aan of dient deze toe. Je wordt geacht de patiënt te informeren en instrueren over de werking, werkingsduur, bijwerkingen en gebruik van analgetica. Bij verkeerd gebruik blijft de patiënt pijn hebben en kunnen zelfs ongewenste neveneffecten optreden. In de workshop gaan we in op het gebruik van pijnmedicatie bij chronische pijn, pijnmedicatie bij (kwetsbare) ouderen, en symptomatische pijnbehandeling in de palliatieve fase. Je krijgt informatie over de meest gangbare pijnmedicatie en we gaan wat dieper in op de fabels en feiten rondom opiaten. Daarnaast bespreken we wat “zo nodig” pijnmedicatie nou eigenlijk betekent en hoe je het effect van pijnmedicatie het best in kaart brengt. Na de workshop ben je in staat de meest gangbare pijnmedicatie op de juiste wijze toe te dienen en kun je de patiënt informeren en instrueren over de voorgeschreven pijnmedicatie.

Door **Marijke Tonino**, arts voor verstandelijk gehandicapten en hospicearts, Stichting Prisma en consulent IKNL.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**, de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

In deze workshop worden handreikingen gegeven voor een aantal veel gebruikte medicijnen (denk aan morfine, haldol en midazolam) in de palliatieve fase. Bij bijvoorbeeld morfine helpt kennis van een eventuele bijwerking, zodat die op tijd herkend kan worden. Hierdoor kan bijvoorbeeld de dosering aangepast worden of kan er een ander middel bij gegeven worden: tégen de bijwerking, omdat je op die manier wel het gunstige pijnstillende effect kunt behouden. Komt de medicatie aan zoals bedoeld? Wat moet je zien, waar kun je op letten en wat kun je verwachten? Is de onrust bij de patiënt inderdaad pijn? Zeker bij mensen waarbij praten moeilijker is, is dat niet altijd even duidelijk. Daarbij blijkt dat juist bij mensen waarbij ook problemen zijn (geweest) met gedrag of cognitie de gevoeligheid voor medicatie anders is dan gebruikelijk. Als verpleegkundige zie je het meest van de patiënt en is observeren heel belangrijk. Kom naar deze workshop en leer (nog beter) observeren.

Door **Gemma Yocarini**, senior adviseur en trainer, Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik (IVM), Utrecht, voorheen: (wijk- en sociaal) verpleegkundige.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden

in de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

De Veilige Principes geven richting aan medicatieveiligheid. Maar in de praktijk zijn ze niet altijd even makkelijk toe te passen. Ook zijn er veel grijze gebieden. Hoe ga je daarmee om, samen met je collega's? Deze workshop biedt je antwoorden op praktische vragen over het medicatieproces, het beoordelen eigen beheer medicatie (BEM) en medicatieoverdracht. Wat is laatste wet- en regelgeving?.

Door **Harianne Hegge**, internist ouderengeneeskunde, Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG).

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**.

Vooral bij ouderen komt het chronisch gebruik van vijf of meer middelen veel voor en dit kan ongewenste effecten veroorzaken. Kwetsbaarheid maakt extra gevoelig voor medicatie, vooral bij polyfarmacie. De kans op interacties en bijwerkingen stijgt met het toenemen van het aantal gebruikte middelen. Daarnaast wordt het voor de patiënt moeilijker om medicatiefouten te vermijden en neemt de therapietrouw af. Op interactieve wijze zal tijdens deze workshop besproken worden wat de risico's en oplossingen zijn bij polyfarmacie, hoe je bijwerkingen kunt signaleren én hoe je het gesprek met de oudere patiënt aan gaat.

Door **Harianne Hegge**, internist ouderengeneeskunde, Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG).

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in [verpleeg/verzorgingshuizen](#), de [thuiszorg](#), en [GGZ](#).

Vooral bij ouderen komt het chronisch gebruik van vijf of meer middelen veel voor en dit kan ongewenste effecten veroorzaken. Kwetsbaarheid maakt extra gevoelig voor medicatie, vooral bij polyfarmacie. De kans op interacties en bijwerkingen stijgt met het toenemen van het aantal gebruikte middelen. Daarnaast wordt het voor de patiënt moeilijker om medicatiefouten te vermijden en neemt de therapietrouw af. Op interactieve wijze zal tijdens deze workshop besproken worden wat de risico's en oplossingen zijn bij polyfarmacie, hoe je bijwerkingen kunt signaleren én hoe je het gesprek met de oudere patiënt aan gaat.

Door **Jan Boogaarts**, verpleegkundige, eigenaar Bureau de Mat Training en Opleiding BV.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in [ziekenhuizen](#), de [thuiszorg](#), [verpleeg/verzorgingshuizen](#) en [GGZ](#).

Therapietrouw wordt beïnvloed door een aantal factoren: opvattingen van de patiënt over gezondheid, kennis over de aandoening en behandeling, complexiteit van de behandeling en de therapeutische relatie. Deze workshop gaat over het vormgeven van de therapeutische relatie met als doel de therapietrouw te verhogen. Als het doel is opvolgen van behandeladviezen, wil je dan vooral gehoorzame patiënten en cliënten? Wil je mensen die doen wat de hulpverlener van ze vraagt of wil je mensen die binnen mogelijkheden en beperkingen verantwoordelijkheid nemen voor bijvoorbeeld hun medicatiegebruik? Als dat laatste is wat je wilt, hoe maak je dan contact met je patiënt? Hoe duidelijk ben je over je professionele standpunt? Hoe ga je om met weerstand? Hoe ga je om met onwil of onvermogen van de patiënt om verantwoordelijkheid te nemen voor de afspraken? Hoe krijg je goed in beeld wat er precies speelt bij de patiënt dat (mede) leidt tot gebrekkige therapietrouw. Het creëren van draagvlak voor therapietrouw is het centrale begrip in deze workshop: draagvlak bij jezelf (of word je gehinderd door de werkdruk?) en draagvlak bij de patiënt (of vergeet hij /zij de afspraken?).

Door **Dirk Megens**, docent (verpleegkundig) Rekenen en Youtuber.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**,
de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

In deze actieve workshop gaat MeneerMegens kijken hoe het gesteld is met de rekenvaardigheid van de aanwezigen. Je gaat letterlijk terug de schoolbanken in, met hulp van MeneerMegens. Hij zal tips en trucs geven om het Verpleegkundig Rekenen voor iedereen duidelijk te maken. Kortom MeneerMegens biedt (de) uitkomst. Volg deze workshop en voorkom medicatiefouten door het verbeteren van je rekenvaardigheden.

Door **Nina Janssen**, apotheker ouderenzorg bij Pharmbition, Bussum.

Voor: verpleegkundigen en verzorgenden in **ziekenhuizen**,
de **thuiszorg**, **verpleeg/verzorgingshuizen** en **GGZ**.

Zowel voeding als geneesmiddelen zijn nauw betrokken bij het behoud van een goede gezondheid. Maar wat maakt voeding (on)gezond? Er bestaan wisselwerkingen tussen voedings- en geneesmiddelen. De vraag is hoe je hier in de praktijk mee om moet gaan? Is dit altijd relevant? Voor sommige voedingsmiddelen of bestanddelen kan je patiënt allergisch zijn. In welke mate houd je hier rekening mee bij het geven van medicatie? Tot slot kunnen patiënten door slikproblemen niet altijd medicijnen oraal innemen. Wat zijn dan de mogelijkheden? Deze en andere vragen komen tijdens deze interactieve workshop aan bod.